

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmoud: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Numărul 4 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Pagini de glorie

— Jubileul de 150 ani al eparhiei de Oradea Mare — 16 Iunie
1777—16 Iunie 1927 —

de DR. NICOLAE LUPU.

În zilele de 15 și 16 Iunie Oradea-Mare, Beiușul și întreagă eparhia noastră orădană a fost în plină sărbătoare. S'a împlinit un veac și jumătate de când Fericitul Părinte al Romei, Papa de sfântă amintire Piu al VI-lea (1774-1799) prin bulla „Indefessum“ din 16 Iunie 1777 întemeiează această eparhie unită. Razele binefăcătoare ale luminei rodnice din Cetatea sfinților Apostoli Petru și Pavel, cari de abia 77 ani începuseră a străbate până'n îndepărtata Dacie la poporul rămas orfan de mamă încă'n fașe — nutrit la sin străin și alintat pe brațe vițrege, deprins a-și îneca suspinele'n gât și a-și înghiți durerea și care'n zgomotul înspăimântător și'n zbierătele sălbatice ale barbarilor năvălitori din toate unghiurile întunecoase de Răsărit și Miază-noapte își uitase aproape cu desăvârșire părinții — în valuri tot mai puternice și mai schinteitoare se răspândeau pe plaiurile Daciei lui Traian, împrăștiind cu fulgerele lor negurile dese ale Bizanțului grecesc ucigaș de știință și de conștiință și făcând să apară tot mai clar hidosul monstru religios zămislit de sângerosul eresiarh din Noyon, sugrumător de națiuni și distrugător de moravuri. Și acele raze binecuvântate pătrunseră până în primejduitul Bihor, care, se vede, a fost menit de Dumnezeu să fie străjerul neadormit în laturea cea mai expusă a patriei urmașilor de legionari colonizați de Traian pe aceste mândre meleaguri.

În primele decenii ale veacului al XVIII-lea Românii din Bihor erau aproape cu desăvârșire calvinizați. Sufletele lor abia de se nutreau cu fărmiturile ce cădeau de pe masa banchetelor calvinești, unde națiunea noastră era batjocorită iar sfintele noastre obiceiuri erau numite „babonasăg-uri“, pe când de nutremântul corespunzător firei și origini lor erau lipsiți cu totul. Streinii pentru a-și întări interesele lor căutau în fel de fel de chipuri să ne ademenescă, dar în același timp căutau să ne pună și piedici, ca nu cumva să ne deșteptăm și să căutăm interesele noastre în paguba lor. Dar deși Ungurii puseră în coastele episcopului dela Blaj pe teologul unguresc, iar pe vlădica dela Oradea, pe macedoneanul Meletie Covaciu, îl încătușară în strimta sferă de activitate a unui vicar episcopesc tot străin, la căldura dulce a Romei germenul național se desvoltă în urmașii legionarilor lui Traian, conștiința se trezi însetată de cultură și dornică de libertate, iar Roma care este toată a tuturor — precum însuși Hristos este tot al tuturor neamurilor și tot al fiecărui individ în parte — prin amintita bullă întemeiază eparhia

română-unită a Orăzii, iar pe episcopul Moise Dragoș îl smulse din îngusta sferă de activitate în care era închis, dându-i libertate de acțiune și plină jurisdicțiune peste supușii săi, și astfel el deveni ziditorul de biserici românești, înființatorul de parohii unite în Bihor, adevăratul părinte și apostolul productiv al acelui neam aproape înecat în spumegoasa și infuriata mare ungurească.

Prin întemeierea acestei eparhii, episcopia Blajului căpătă o soră, episcopul un tovarăș de muncă pentru binele și înaintarea acestui neam, iar Dacia lui Traian avea deacum două ferestre deschise spre Roma: și pe aceste două ferestre, valurile de lumină și de cultură română, aprinzătoare de cel mai sfânt foc al dragostei de neam, pătrunse și se răspândi pe întreg teritoriul care'n însuși numele ce poartă are imprimat numele Romei. Episcopul dela Oradea se ia la întrecere cu cel dela Blaj întru a face bine, întru a trezi conștiințele amorțite de veacuri și întru înființarea de școli și alte așezăminte de cultură românească.

La 1788 Blajul dă eparhiei orădane de episcop pe harnicul și smeritul călugăr din mănăstirea Sf. Treimi Ignăție Darabant, care urmând pildele înfocatului Inochentie Micu și ale sfântului Petru Pavel Aron, înființă la anul 1792 seminarul din Oradea, care după școlile din Blaj este cel mai vechiu institut de carte românească.

Dupămoartea lui, la anul 1806, tot Blajul îi dăruiește de episcop pe vrednicul său fiu Samuil Vulcan, care obținu dela binevoitorul Păr. Papa Piu al VII-lea încorporarea la eparhie a 72 parohii românești, cari înainte aparțineau eparhiei rutene a Muncaciului. Dar nici de aici încolo nu se lăsă mai pe jos decât înaintașul său Ignăție, nici decât marii săi dascăli dela Blaj, ci la 1828 deschide gimnaziul din Beiuș, pe care la 1836 îl preface în liceu, al doilea în vechime pe întreg cuprinsul. Arhiepiscopul Vulcan fu adevărat vulcan vărsător de mană și de binefaceri, întemeietor de școli și de fundațiuni, pentru ajutorarea și luminarea neamului.

Dar nici Oradea n'a rămas datoare Blajului pentru marii apostoli, cari cu oleu din sufletele lor au alimentat sfânta candelă a credinții și a dragostei de neam, ci și ea-i dăruiește la anul 1868 pe marele mitropolit Ioan Vancea, pe întemeietorul de institute și columna culturii românești. Institutele și internatele Blajului vorbesc și vor vorbi tuturor generațiilor despre marele și generosul bihorean.

La anul 1853, când un alt urmaș al stân-

tului Petru, Papa Piu IX ridică dieceza Blajului la rangul de mitropolie, mai creind încă două episcopii sufragane, pe aceea a Gherlei și a Lugojului, Oradea dădu acestor noi turme alui Hristos pe primii lor păstori, pe aprigul naționalist Ioan Alexi la Gherla, iar pe înțeleptul și neobositul Alexandru Dobra la Lugoj.

Mihail Pavel (1879—1902), vrednicul urmaș alui Alexi și alui Vancea în scaunul Gherlan, după o păstorire de șase ani (1872—1879) în numita eparhie, trece la Oradea, ca să încununeze aceasta eparhie și s'o împodobească cu meritele sale. Se lua par'că la întrecere cu marii săi înaintași și cu contimporanul său Vancea dela Blaj întru înființarea de școli și de institute revărsătoare de lumină.

La 1903 Blajul dă Orăzii pe marele constructor de biserici, reședințe și institute, pe zelosul Dumitru Radu din Tâmpăhaza, ale cărui merite le povestește nu numai frumoasa și minunata biserică din Rădești (Tâmpăhaza), ci prin toate satele din eparhii și prin toate institutele unite din Oradea și Beiuș află urme generoase de-ale marelui victime a atentatului dela senat din 8 Decembrie 1920.

Ar trebui însă volume întregi pentru a spune toate binefacerile sufletești și naționale ale acestei santinele neadormite a românismului în cea mai apuseană margine a scumpei noastre Români și pentru a descrie, cum se cuvine, activitatea celor 9 episcopi ai săi. Iar acum, cu ocaziunea acestui jubileu, Fericitul Părinte al creștinătății, care poartă tot numele marilor Săi înaintași binefăcători ai neamului nostru: Piu VI, VII și IX, Papa Piu XI încununază serbarea, căci pe vrednicul urmaș alui Dărăbant, Vulcan, Pavel și Radu, pe actualul păstor al acestei eparhii Dr. Valeriu Traian Frențiu, prin scrisoarea din 22 Aprilie 1927 îl onorează cu paliul sacru și cu titlul de arhiepiscop.

Bucuria eparhiei Orădane este și a noastră și de aceea participăm cu mândrie urându-i încă multe, multe veacuri rodnice și îmbelșugate pentru mărirea lui Dumnezeu, pentru binele și înaintarea neamului românesc. Iar înalt Preasfințitului Valeriu Traian îi zicem din toată inima: Întru mulți ani Stăpâne! Binecuvântările cerului pogoare asupra Ta, ca să fi pentru biserică și neamul nostru ceace au fost marii Tăi înaintași.

Nedumerire fără teme. (—) Dl Nae Ionescu a rămas nedumerit de articolul nostru „Un caz de conștiință“. În „Cuvântul“ din 17 Iunie spune că nu l-a înțeles. Cauza ar fi logica noastră specială. Din două premise pe cari le-am mărturisit, chipurile, înșine: „Uniatismul e hibrid. — Blăjenii sunt uniți“, scoatem concluzia neașteptată: „Deci Blăjenii nu sunt hibridi“.

Intr'adevăr, nu se poate aștepta dela nimeni să înțeleagă astfel de ciudățenii. — Și totuși dl Nae Ionescu ne-a înțeles perfect de

bine. In continuare, anume, găsește pricina acestei rătăcirii de gândire. Greșala noastră ar fi că nu recunoaștem „*uniatismului un caracter... congenital vițios*“, ci ne închipuim, că uniatismul e hibrid numai pentru că exagerează în *tendința latinizantă*. Numai în felul acesta se explică silogismul nostru: „Noi, ardelenii, nu latinizăm, deci nu suntem hibridi“.

Exact. Credem a fi arătat destul de lămurit acest lucru din broșura părintelui Korolewskij. El susținem și pe mai departe.

Di N. Ionescu are părere contrară. Susține, într'un joc de cuvinte drăguț, că: „Uniatismul nu e hibrid pentru că latinizează; ci din potrivă, latinizează pentru că e hibrid“. Suntem curioși de considerațiile cari ar putea motiva această echilibristică de vorbe. Di N. I. le promite. Le așteptăm.

Nu putem accepta însă pe aceea, pe care se razimă acum. Di N. I. crede că ceea ce afirmă Dsa reiese clar și precis din broșura p. r. Korolewskij. In realitate, părintele K. este cer și pământ de gândul dlui N. I. Gândurile părintelui K. le-am redat, citând propriile lui cuvinte, în articolul nostru cu pricina. El înțelege perfect de bine o *unire în credință și disciplină a bisericilor creștine de toate riturile*, și rezumă principiile de temelie ale acestei uniri (pagina 5). Înțelege o biserică cu credință catolică și cu haină orientală. Nu-i trece prin minte să numească acest lucru hibrid, principial vițios. Luptă doar pentru înfăptuirea lui. Crede însă rele și păgubitoare unirii adevărate tendințele de latinizare în bisericile unite cu Roma, tendințe cari se resimt chiar și în unele părți ale bisericii ortodoxe. Intre toate bisericile orientale unite cu Roma, mai puțin suferă de acest rău biserica noastră din Ardeal. Ea *abia poate fi taxată de uniatism* (pg. 45). P. r. K. propune și remedii pentru îndreptarea răului, mijloace pentru revenirea la puritatea orientală, lucru pe care îl cere tot mai stăruitor Roma însași. Intre ele, p. r. K. propune să nu ne mai numim uniți, cu atât mai puțin „uniați“, cu înțelesul peiorativ introdus de alții din pricini independente de noi, ci: „*catolici de rit bizantin, armean etc.*“ ori chiar „*ortodocși catolici*“ (pg. 59).

Cred, că nu se poate grăi mai limpede. Di N. Ionescu a înțeles foarte bine articolul nostru, dar nu a înțeles broșura părintelui K. Dacă e vorba să ne înțelegem — și o dorim sincer — trebuie să ne revizui conștiințele, cărțile cetite și scrisul, nu numai noi, cari nu prea avem ce revizui, ci și cei de dincolo.

Din „*Telegraful*“ citire. In loc de-a ni se da, cum era obiceiul, rapoarte lungi și minuțioase asupra excursiei înaltpreasfințite dela Șoimușul Târnavelor, organul oficial al Sibiuului — evident, pentru că să acopere eșecul acelei faimoase excursii pastorale — se complăce în a comenta cele scrise de noi asupra întâmplărilor dela Șoimuș.

Comentariul acesta intitulat „*Redactorii Unirii aiurează*“ (numărul dela 10 Iunie c.), înfățișează și el o latură interesantă a sufletului sibian și de aceea cititorii noștri vor ști să ne dea cuvenita iertare pentru reproducerea părților mai caracteristice ale acestui comentariu.

„De câteori redactorii „Unirii“ — așa începe confratele — se prind în capcana propriilor mistificări*, își iau refugiul la limbajul cel mai strident, insultând, mințind și batjocorind. Astfel săptămâna trecută... organul blăjan... s'a coborât în mocirla tuturor intrigilor

*) Pare a fi o aluzie la acuza ce ne-a adus de-a fi falsificat un ordin ministerial, acuză la care am răspuns în nr. 23 sub titlul „*Telegraful calomniază*“ și la care confratele a înțeles că e bine să nu mai sufle nici un cuvânt. N. R.

actuale (?) și s'a scuturat de noroiu, scriind un articol nerușinat: „Un eșec al ortodoxiei „Nu ne-am pierde vremea citind proza stupidă a Unirii, dacă n'am găsi în ea chipul halului (?), în care redactorii Unirii și-au pierdut capul și cel mai elementar bun simț“.

Făcând apoi constatarea pe cât de curioasă pe atât și de neînțeleasă, că „o seamă de pigmei și politicieni demagogi cearcă să exploateze biruința neamului, coborînd de pe pedestal masele poporului (?) și așezând idoli politici“, confratele afirmă că excursia dela Șoimuș a mitropolitului sibian „a fost cu adevărat o zi de înălțare sufletească, cum nu s'a mai pomenit prin acele părți“. In schimb „păcatul strămoșesc al lui Atanasie (renegatul dela 1700) planează asupra bieților misionari (ai Blăjului), le întunecă cugetarea, le pervertește simțirea și le anihilează voința, cum s'a întâmplat și cu prilejul încoronării dela Alba-Iulia“.

Așa scrie un organ oficial al ortodoxiei dominante, care totuși are, să zicem așa, tărnia de suflet, de a ne acuza pe noi că ne-am fi „coborât în mocirlă“.

Ale tale dintru ale tale!

Un alt jubileu

După serbările trecentenare ale Propagandei.

In zilele de 24—29 Mai a. c. s'a desfășurat în mijlocul unui fast, de care numai eterna cetate a Romei e capabilă, prăznuirea unui eveniment în adevăr epocal în viața bisericii lui Isus Hristos: aniversara trecentenară dela înființarea Colegiului Urban de Propaganda Fide.

In o vreme de grea încercare — după săvârșirea pseudo-reformației din veacul al XVI-lea, care tindea la ruperea unității de credință și la sfâșierea hainei necusute a bisericii Mântuitorului —, în un moment fericit al zilei de 1 August 1627, Pontificele de sf. aducere a-minte Urban al VIII-lea a hotărât înființarea Colegiului Urban cu gândul și menirea, să adune fiii răslățiți ai bisericii universale la picioarele catedrei adevărului nestrămutat a s. Petru, ca acolo, însușindu-și temelnică pătrundere a învățaturii creștine catolice, să pună zăgaz puhoiului de destrămare pornit cu violență din Germania lui Luther.

In bula „*Immortalis*“ Papa își exprimă dorința de-a aduna, a crește și a forma preoți din toate neamurile: „Ex omni gente et natione, ad fidem in toto orbe terrarum, universisque illius partibus propagandam, dilatandam et tuendam (mittendorum) perpetuis futuris temporibus, et quousque electorum numerus completus, unusque Pastor et unum Christi ovile facta fuerint duraturum“.

Plan în adevăr vrednic de locuinătorul lui Hristos pe pământ, care a înțeles deplin sfîntenia datorinței impuse de Isus: Mergând învățați toate popoarele.

La glasul de chemare al supremului ierarh au pornit din toate părțile lumii tineri însuflețiți pentru frumuseța ideală a adevărilor propovăduite de dumnezeiescul Răscum-părător, ajungând tot atâția apostoli neînfricați ai catolicismului în mijlocul propriilor națiuni, ca și în acela al popoarelor străine.

In viața-i de trei ori seculară, Institutul fondat de papa Urban a crescut între zidurile sale peste șase mii tineri, dintre cari mulți au fost prefecți apostolici, cam trei sute episcopi și vicari apostolici, mulți arhiepiscopi, patriarhi de diferite rituri și trei cardinali. N'au lipsit nici de aceia cari au pecetluit cu sângele lor adevărătatea bisericii catolice, ajunși la cinstea aitarelor: martiri ai lui Hristos.

A fost deci cu cale, ba chiar datorință sfântă, să se amintească în cadre cât mai sâr-

bătorești aniversarea evenimentului atât de bogat în binecuvântatele sale urmări. Acestei cerințe a făcut destul pe deplin fericitul Părinte Papa Piu XI, ținând să servească însuși s. *liturghie solemnă asupra mormântului s. Petru*, asistat de cardinali, mulți patriarhi, arhiepiscopi și episcopi, între cari și Preasfințitul Iuliu al Gherței. La s. liturghie au luat parte pe lângă întreg corpul diplomatic și cam două sute cincizeci ex-alumni și câteva zeci de mii credincioși.

Academia poliglotă ținută în peste treizeci de limbi ale pământului a impresionat adânc pe ascultătorii cari umpluseră vasta curte numită: „S. Damaso“.

Toate neamurile pământului au mult de mulțumit Propagandei, dar in chip cu totul excepțional îi suntem — și trebuie să-i fim — noi Românii deobligați. Marii luceferi ai neamului nostru Gheorghe Șincai și Petru Maior acolo in Propaganda au învățat taina de-a desgropa gloria neamului nostru aproape uitată în ruinele Forului și'n celelalte monumente ale Romei. Nu-i mirare deci, că dintre Românii cari am avut fericirea de-a fi crescuți in aceasta adevărată „Alma mater“, am luat parte la aceste serbări neuitate, toți cărora împrejurările ne-au îngăduit o.

Văzându-ne în mijlocul fraților de aceeași credință din toate continentele, ne-am întărit în credința universalității bisericii romane.

A. T.

Proximii cardinali. Luni, în 20 Iunie c. se va ținea la Vatican Consistorul secret, iar Joi în 23 Iunie va fi Consistorul public, în care sf. Părinte Papa Pius al XI-lea va purcede la crearea alor doi cardinali noi, in persoana Monseniorului Iosif E. Van Roey, arhiepiscopul din Malines (Belgia) și Mgr. Augustin Hlond, arhiepiscopul de Gnesen-Posen (Polonia).

Primul, Mgr. Van Roey, este urmașul in scaun al Cardinalului Mercier, deținând ca atare și titlul de primate al Belgiei, care este un loc cardinalițiu. Născut la 13 Ianuarie 1874 și preoțit în 1897, Mgr. Van Roey a fost timp pe 6 ani profesor la universitatea din Louvain, unde l-a găsit marele lui protector de mai târziu Cardinalul Mercier, care l-a făcut vicar general al eparhiei de Malines și unul dintre cei mai apreciați colaboratori ai săi. La 12 Maiu 1926, actualul Pontifice l-a ridicat în scaunul lui Mercier, pentru că acum, abia după un an, să-i dea și demnitatea binemeritată de Cardinal.

Mult mai tânăr, Mgr. Augustin Hlond ajunge Cardinal la vârsta de abia 46 ani, fiind cel mai tânăr membru al sacralui colegiu. Născut la 5 Iulie 1881 în Silezia superioară, Mgr. Hlond a intrat încă la vârsta de 15 ani in congregația salesiană, studiind in casele lui Don Bosco din Torino, Roma, Lemberg, și Cracovia și preoțindu-se la 1905. La 1919 a ajuns provincialul congregației sale, dar la 1922 actualul Pontifice i-a încredințat slujba de administrator apostolic al întregii Silezii superioare. La 1925 a ajuns episcop in Katowice, iar un an mai târziu, după moartea Cardinalului Kakowski, a urmat in scaunul de mitropolit al acestuia.

Belgia și Polonia, două țări catolice, vor avea deci săptămâna viitoare marea bucurie de a-și vedea ridicați pe șefii lor spirituali la înalta treaptă a Cardinalatului.

PREOT VĂDUV la sate caută econoamă în etate. — Ofertele să se trimită la redacția gazetei noastre.

„Telegraful“ nu crede...

— Doi învățători regăteni trecuți la unire —

Organul oficial al mitropoliei sibiene publică în numărul său dela 4 Iunie c. următoarea informație:

Convertire? O foaie sătmăreană vestește, că doi tineri învățători: *Bucurescu* și *Dumitrescu*, veniți din vechiul regat, de prezent aflători la școala din Botiza din Maramurăș, ar fi trecut la confesiunea greco-catolică. Credem că e o greșală de informație și nu putem crede că doi învățători, trecând Carpații, s'ar fi putut zăpăci până intru atâta!

Și totuși, lucrul este perfect adevărat. Oamenii aceștia, ajungând în mediul unit al Maramureșului, „s'au zăpăcit“ de fapt „până intru atâta“, încât s'au simțit îndemnați să se „întoarcă — vom spune și noi cu I. Preasfințitul Nicolae dela Sibiu — pe urmele strămoșilor.“ Ba mai mult unul dintre ei, d. *Alexandru Dumitrescu*, directorul școlii din Botiza insultat pentru fapta sa de câțiva habotnici ai ortodoxiei, ne trimite, odată cu șirele de insultă personală, și un răspuns mai lung, din care găsim că e bine să reținem o parte.

*

Mai întâiu dăm însă — pentru a fi pe placul fraților dela „Telegraful“ — însași scrisoarea care venea să-i insulte și care este și ea un interesant document al vremii.

Iată ce le spune această scrisoare dată din Cernăuți:

Domnilor,

Noi Românii din Bucovina am cetit cu dispreț despre fapta voastră ticăloasă de a vă fi părăsit biserica strămoșească ortodoxă și a fi trecut la papistași, unde veți avea prilejul să lingeți și să sărutați pantofii papei. V'ați îndurat voi Români din Vechiul Regat să Vă călcați în picioare legea strămoșilor Voștri și să Vă faceți apostazi? Pentru aceea V'a trimis țara să împrăștiati lumina culturii în acele părți instrăinate de Maghiari și să fiți pildă de statornicie și caracter? Aferim, că și-a găsit vechiul regat buni pioniri culturali în voi doi indivizi fără credință, voi trestii uscate mănate de vânt, caractere șubrede, lipsite de tăria convingerilor. Din morminte Vă vor blestema părinții și strămoșii Voștri că V'ați făcut coadă de topor în slujba papistașilor și ați întors spatele bisericii în care V'ați născut și ați crescut.

Noi cei de aici n'avem decât dispreț și scârbă față de așa fel de rădăciți ca voi. Dumnezeul părinților voștri nu va lăsa nepedepsită fapta voastră ticăloasă și lașă. Sunteți nește lași și rădăciți care nu meritați numele de Români. Să Vă fie rușine obrazului, dacă-l mai aveți.

Mulți Români ortodocși
din Bucovina.

*

Iată acum și o parte din răspunsul dlui Dumitrescu, care va avea, sperăm, darul să dumirească pe nedumeriții frați dela „Telegraful“ sibiian:

... Oricare minte sănătoasă va trebui să admită, că noi suntem urmașii Romei. Numai mintea bolnavă, caută să nege acest adevăr. Antecesorii, desvăluindu-ne claritatea originei, au căutat să ne scoată din curentul slav și prin jerte înălțătoare de inimi au căutat să ne ridice din întunerecul lor. Antecesorii noștri au scos la iveală credința romană, pe care o îmbrățișează, azi cu drag, aproape două milioane de suflete românești.

Neagă cineva acest adevăr? Dar poate susține cineva, că până la anul 870 n'a fost o biserică romană, o biserică universală? Dacă există cineva din această categorie, îi recomand să citească scrierile lui *Dimitrie Onciu*, care

susține cu tăria convingerilor, ca și mine, că: „Până la anul 869 noi Românii am fost în dependență ierarhică de Roma papală. Până la încreștinarea Bulgarilor, 864, Românii de sub stăpânirea bulgară au avut în biserică limba latină, de unde ne-a rămas terminologia creștină de origine romană“. Mai departe adaugă Onciu emfatic: „Prin Bulgari și odată cu dânșii, noi am fost despărțiți de biserica romană“.

D. Onciu, ca ortodox, împreună cu *Părvan, Nic. Dobrescu* și mulți alții au stabilit, că până la anul 870, toți Românii ne-am ținut de biserica romană. Atunci, fraților Bucovineni, de ce susțineți cu tăria convingerii, că biserica ortodoxă este cea strămoșească?

De ce și-au bătut mintea pentru noi acești scrutători de adevăruri?! Ca să susținem că biserica ortodoxă există de pe vremea Mântuitorului, sau ca să ne convingem de adevăr?...

Așa că, fraților Bucovineni, ideile voastre nu pot fi isvorite decât dintr'o minte bolnavă. Numai atunci v'ați fi bazat pe tăria convingerii, când eu aș fi negat adevărul! Dar când DV. negați adevărul, cine va fi „lipsit de caracter“, cine va fi „laș“, cine va fi „trestie uscată și mănata de vânt“, eu sau DVoastră?... Și apoi, cine are aracterul șubred, cel ce neagă adevărul, sau cel ce nu se poate împăca cu negarea lui? Și iarăși mi-se pare, că acela e „lipsit de convingeri“, „are caracterul șubred“, e „trestie uscată de vânt“, care anonimează, neavând curajul să argumenteze pe față unui „apostat“ ca mine, care și-a părăsit credința ortodoxă!... Mai laș este cel ce-și ascunde lașitatea pe buze, decât cel ce suferă cuvântul de „laș“ pentru dreptate!...

Insfârșit doresc să se știe, că cu cât suferința îmi va fi mai mare din partea oricărui ortodox, cu atât se va ridica lupta sufletului meu cu mai multă tărie pentru susținerea adevărului. catolic

Al. Dumitrescu.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. *Valeriu P. Mator* adm. parohial la Lăscud.

Concurse. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică, cu terminul de 10 Iulie c. concurs la următoarele parohii: *Baraolt*, orașel cu gimnaziu de băieți (prot. Odorheiu), *Chichișa* (prot. Dârgea) și *Cordoș*, o suburbie a Clujului (prot. Cluj).

— P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu terminul de 1 Iulie, concurs la parohia *Țaga* (prot. Sicului).

Locale. Vineri, la sărbătoarea Nașterii sf. Ioan Botezătorul, va predica în catedrală pâr. *Dr. Nicolae Lupu*, profesor la Academia de teologie, iar Dumineca viitoare, a doua după sf. Rusalii, Reverendul *Alexandru Oltean*, funcționar la Oficiul arhidiecezan.

— Luna Iunie a adus și la școlile noastre din Blaj obișnuitele încheieri de an. Lecțiile s'au terminat aproape la toate școlile încă cu o săptămână înainte de Rusalii, iar de atunci se urmează diferite examene. Solemnitatea încheierii anului pentru cursul inferior al liceelor a fost Joia trecută, iar cursul superior se va dimitte pela mijlocul săptămânei viitoare. Academia de teologie va încheia, ca și anul trecut, la sărbătoarea sf. Apostoli Petru și Pavel, ajunsă un fel de hram al ei. După aceasta dată Blajul nu va mai avea decât pe candidații de bacalaureat, a căror sesiune încă se va termina în primele zile ale lui Iulie, intrând apoi toată lumea școlară în vacanța binemeritată.

— La Institutul recunoștinței a ajuns sub coperis și ultima parte de clădire, așa că noul

Institut de fete — pus dela început sub grija surorilor dela Obreja — se va deschide inominat în toamna acestui an. Peste vară, în cele 3 luni pe cari le mai avem până la deschiderea noului an școlar totul va fi adus în bună ordine, pentru odată cu solemnitatea încunjurării să se poată începe fără nici o stângenie munca binecuvântată ce are să urmeze între zidurile lui.

Nouii ajutoare pentru văduvele și orfanii de preot. În legătură cu publicarea rațiunilor pe 1926 ale fondului deficienților, Consistorul arhiepiscopesc din Blaj anunță, că, luând în socotină scumpetea vieții, a ridicat pensia preoților deficienți, după greutatea ce au, la 8,000, 10,000 și într'un caz chiar 15,000 Lei, iar văduvelor le dă un ajutor extraordinar de câte 3000 și celor mai năcăjite chiar de 4000 Lei pe anul în curs. Orfanii primesc pe jumătate. Văduvele și orfanii, cari vor beneficia de suma urcată de 4000, respectiv 2000 Lei, se înșiră cu numele în ultimul cercular și sunt 46 văduve și 22 orfani. Toate celelalte primesc câte 3000, respectiv 1500 Lei.

Premiile Academiei române. Vineri trecută s'a ținut la Academie o ședință publică în care s'au distribuit premiile obișnuite ale anului. La premii s'au prezentat 81 scrieri și s'au împărțit cu totul 237 mii Lei, din cari 80 mii pentru publicațiuni. Cele mai însemnate premii sunt următoarele: Premiul de 50,000 Lei »Eliade Rădulescu« s'a dat dlui *Virgil Cioflec* pentru »Grigorescu«. Al doilea premiu de stat »Gh. Asachi« s'a împărțit astfel: 25,000 Lei dlui *C. Kirilescu* pentru »Istoria războiului pentru întregirea României 1916—9«; 10,000 Lei dlui *Gh. Fotius* pentru »Contribution a l'étude des origines de l'ancien droit roumain«; lei 6000 dlui *G. P. Dacan* pentru »Studii de drept civil comparat«; lei 5000 dlui *H. Stahl* pentru »Grafologia și expertizele în scrieri; și lei 4000 dlui *L. Bărbulescu* pentru »O amintire«. Premiul de 10 mii lei »I. Iancovescu« s'au dat trei *Otilia Cazimir* pentru poeziile »Fluturi de noapte«. Premiul »Năsturel« de 4000 lei la luat d. *A. Nasta* cu lucrarea »Războiul mondial 1914—8«. Un alt premiu »Gh. Asachi« de 10,000 Lei s'a împărțit egal între dd. *R. Rosseti* pentru »Partea luată de armata română în războiul din 1877—8« și *I. Mateiu*, pentru lucrarea »Contribuțiuni la istoria dreptului«.

† **Pâr. Petru Saciu**, paroh și vice-protopop onorar în Teiuș, s'a stins la 16 Iunie c. în anul 66 al vieții și 29 al preoției sale cinstite. Cunoscut în cercuri largi prin activitatea sa socială și culturală, care l-a făcut un respectat fruntaș al jurului întreg, pâr. Saciu lasă în toate părțile regrete unanime. — Odihnească în pacer!

† **Mariți Horea n. Felderean**, s'a stins în Gherla la 9 Iunie c. în anul 37 al vieții și 19 al fericitei sale căsătorii. O deplâng numeroase rudeni. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“.

M. Oradea. Ca să vedeți, că înțelegem să fim cât mai imparțiali, reprobăm, iată, cu toată hotărârea și feliu cum s'a făcut distribuirea despăgubirilor de războiu pentru Ardeleni. Oamenii cari se credeau în drept a fi și înșiși împărțâți nu trebuiau să primească a fi numiți în comisia de distribuire, și mai ales nu trebuiau să-și voteze sume cari nu sunt în proporție cu pagubele ce vor fi avut.

P. Făgăraș. Scrisul Dvoastră ar fi, credem, o sfidare a întregii opinii publice, care nu stă numai din „Grauri“ și „Rosenthal“, și de aceea credem că Vă facem un serviciu nepublicându-l. Jaful ce s'a făcut de fostul guvern Averescu chiar în preajma plecării, în banii țării, este de netăgăduit și dacă d. N. Iorga a putut să scrie despre el că a plecat „amenințând cu o mână pe când cealaltă scormonea febril în averea statului“ și că „s'a dus cu o bătaie de joc nemaipomenită a banului public“, e limpede că avem de-a face cu acte punibile cari nu pot avea nici o scuză în favorul lor. Lucrurile par a fi de altfel în curs deplină lămurire și dacă guvernul actual v'a da un comunicat că nime dintre cei plecați nu și-a însușit un singur ban, noi vom fi cei dintâi cari vom publica comunicatul. Dar credem, că nici Dvoastră nu sperați în această minune.

T. Gherla. Da, este adevărat. De curând s'au adaus la vechii liberali ai Blajului și câțiva intelectuali, ne-

mulțumiți, se spune cu atenția ce li-s'a dat în tabera de unde au ieșit dar mai probabil în vederea unei reveniri la putere a partidului, revenire de care se șoptește tot mai insistent. După câțiva averescani de ocazie trebuia, se vede, să ne avem și liberalii și aceasta afirmative pentru... binele bisericii. Fața Blajului nu se va schimba însă nici de pe urma acestor idealști încorijibili, fiindcă a spus-o doar atât de bine poetul: „o frunză veștedă nu-ți dă cuvânt să zici că-i toamnă“.

M. Sibiu. Aveți perfectă dreptate, fiindcă, în adevăr nici că se putea o mai perfectă caracterizare a uneltirilor ortodoxe la ordinea zilei decât aceea din fruntea ultimului număr al „Telegrafului“, care spune: „De trei ani păstori năimiți cearcă să tulbure liniștea sufletească a credincioșilor noștri. Dar orice uneltire întârește pe ai noștri în dragostea credinței strămoșești.“ — Cât privește apoi „dragostea ce se revără“, după spusele aceluiași „Telegraf“ din toate cuvântările arhipăstorului, mai citiți, Vă rugăm, încoadată specimele date în numărul nostru trecut din vorbirea înaltprea-sfințită dela Șoimuș.

P. Valea neagră. Conform noii legi a timbrului orice petiție adresată autorităților publice se va timbra cu 8 Lei, iar certificatele eliberate din partea acestora (deci și extrasele matriculare date de preoți) cu 10 Lei. — Dispoziția art. 59 referitoare la datoria de-a anunța Adm. financiare respective, sub pedeapsa de 500—1000 Lei, toate decesele, se referă la preoți numai acolo unde ar fi ei purtătorii matriculelor civile.

T. Cib. Mulțumim pentru raportul ce ne-ați trimis. Pentru zvârcolirile neodihnite dela DVoastră vom găsi abia în numărul viitor spațiul necesar. Până atunci ne-ar plăcea să ne puteți da și părți din vorbirea ce-o va fi rostit pâr. mitropolit Nicolae pe acolo.

B. Șimleul Silvaniei. Am primit suma de 1200, abonament pe jumătatea a doua a anului 1926 dela parohiile Bănișor, Cizra, Crasna, Mal. Marin, Peceiu Șimleul Silvaniei, Hurez, Pria, Șeredeu, Stărciu și Crasna-Petena. Vă mulțumim din inimă pentru interesul ce ne purtați.

Oficiul parohial. Surduenul mare. Vă avizăm că am primit abonamentul pe 1927.

Oficiul parohial. Lacu. Am primit 380 Lei, abonament pe 1926 și 1927.

Dr. D. Cluj. Am primit 100 Lei. Achitat până la 31 IX 1927.

Reuniunea SF. MARIA a femeilor rom. gr.-cat. — Cluj

Concurs

Reuniunea „Sf. Maria“ a femeilor române gr.-cat. din Cluj dorind să înăestreză biserica »Calvaria« din Cluj-Mândăștur cu un iconostas potrivit stilului gotic al bisericii și prescripțiilor ritului nostru oriental, publică concurs cu termenul de 31 August a. c. ora 12 pentru executarea acestui iconostas cu toate părțile ce-i aparțin.

Pentru a putea judeca oferta se va anexa aceleia o schiță în măsură 1:50, precum și un deviz, în care se specifică pe articole lucrările necesare iconostasului, cât mai detaliat.

Din faptul prezentării ofertei nu derivă nici un obligament pentru Comitetul reuniunii. Dar Comitetul reuniunii își rezervă dreptul, de a răscumpăra eventual schița și devizul pentru suma de Lei 5000, dacă nu se va adjuca lucrarea asupra concurentului respectiv. Comitetul a preliminar pentru acest iconostas și lucrările accesorii suma de Lei 150,000.

Ofertele sunt a se trimite pe adresa subsemnatei prezidente la Cluj, strada Băii Nr. 1.

Cluj, 1 Iunie 1927.

Livia Boila
prezidentă

(127) 1-3

Veturia Borza
secretară

Aviz

Se vinde din mână liberă o casă cu 4 camere — Strada Călărăși Nr. 273 — Informații la dl notar C. Pascu Blaj. (324) 3-3

O nouă viață pentru comunele noastre.

Cea mai mare binefacere pentru un sat este aceea când poate ieși din izolarea sa, din singurătatea și părăsirea sa; cu alte cuvinte locuitorii satelor, să nu mai simtă depărtarea, de oraș sau de restul lumii, ei să simtă o nouă apropiere, legături noi cu lumea mare. Și aceeași binefacere o dă satelor marea descoperire a **Radiofoniei**.

E destul ca 2—3 oameni mai cu stare, cu avere, să cumpere câte așa un aparat radiofonic, ca întreg satul să afle zi de zi noutăți din toate părțile lumii, apoi să audă concerte mari, conferințe, opere din orașele cele mai mari din Europa. E cea mai frumoasă petrecere la sate, să ai așa un aparat radiofonic, care te leagă de restul lumii.

Cereți lămuriri cum se comandă un aparat radiofonic la Societatea Anon. „**TUNGSRAM**“ de Electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 127 (Telefon 201). (9999) 4-4

Preoți!

Invățătorii!

Comandați

LA LIBRARIA ANCA

CLUJ

„Cărarea Fericirii“

Carte de rugăciuni de preotul G. MĂNZAT. Conține 368 pag. cu 26 capitole mari și diferite rugăciuni la orice ocaziune, fiind aprobată de P. S. dl episcop de Gherla Dr. Iuliu Hossu sub Nr. 581-1925.

Legată în carton tare pentru școlari 85 Lei.
» pânză fină cu cruce aurită 140 »
» piele lux, pe hârtie velină 280 »
» » » » șcl. pentru dame 350 »

Nou!

Nou!

„Domnului să ne închinăm“

Carte de rugăciuni pentru elevi în leg. tare lei 25.

Prediei la morți 60 Lei

Prediei p. postul mare 50.— Lei

Teatre populare 15—30 Lei.
școlare 15—30 Lei.

Monoloage și dialoge 10—15 Lei.

Album de modele românești (250 motive) 100 Lei.

Porto recomandat costă 15—30 Lei.

Mare depozit de clopote

dela 25 kg. în sus. Ornate bisericești. Odăjdii. Prapori etc.

CEREȚI PREȚURENT DETAILAT.

(20) 10-20

A APARUT:

Cea mai bogată carte de rugăciuni
de **IOAN GENȚ**

Cuprinde pe 560 pagini hârtie fină (velină) toate celea de lipsă pentru cantori, elevi, intelectuali și popor. Rugăciuni de dimineața, de seara, la Mănecat și Inserat, întreagă Sfta Liturghie, rugăciuni la Sfta Liturghie, Mănecatul și Inseratul de Sâmbăta și Dumineca pe toate opt glasurile. (Laudele, Luminătoarele, Stihirile învierii, Catavasiile, Troparele și condacele Sărbătorilor și ale Duminecilor). Mărturisirea, Cuminecarea, prohodul și Cununia. Rânduiala Catavasiilor de peste an, collnzi, cântări în Vinerea mare șcl. Acatistul, Paraclisul și lecturi din sf. Alfons de Liguori.

Tipografia Seminarului Teologic greco-catolic — Blaj.

Costă: Legată în pânză fină peste totcruce de aur 80 Lei. Ceice doresc legătură în piele cu bordură aurită și cruce de aur vor mai trimite 100 Lei în plus (total 180 Lei). Legătură în piele cu bordură simplă 60 de Lei în plus. (adică total 140 Lei)

Cea mai bogată și mai ieftină carte de rugăciuni

Comandele se fac la Părintele Aloisie L. Tăutu profesor de teologie în Oradea-Mare, sau la Redacția »Vestitorului« Oradea. După 20 exemplare vândute se dă unul gratis (în pânză). (01) 6-6

Turnătorie de clopote și metal.

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 33-52

SALON DE MODĂ

PAUL VESZELY

Calea Avram Iancu, Blaj

Efectuează în mod estetic și cu material puțin tot felul de lucrări în branșa croitoriei de dame.

Pardisic pentru eleve dela 300—500 Lei

„dame“ 500—1000 „

Transformări din vechiu 25% majorare de preț.

Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până nu se va convinge de prețurile mele.

Se găsește tot aici 2 camere, bucatărie și cămară de închiriat.

(270) 11-12

NOVOTNY

TURNĂTORIE
DE CLOPOTE
GLOCKENGIESSEREI
HARANGONTÓDE

TIMIȘOARA

Strada Lunei 4. Fondat în 1872.

Turnătorie de clopote cea mai mare din țară.